אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת מ

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ג מרחשון תרס"ז - יפו
נמען: בנו, צבי יהודה

הרב קוק מבקש מבנו הרצי"ה לכתוב לעיתים קרובות, ומייעץ לו ללמוד גם פלפול בספרי האחרונים, ולקבוע זמן מסודר למוסר ולעיון. הרב קוק מבקש לדון לכף זכות מי שמקל בכבודו. הרב קוק מעודד את ר' יעקב משה חרל"פ בהדפסת כתבי ר' צבי מיכל שפירא, אך מבקש שישמור על בריאותו. בסוף הרב קוק מסביר שאגדות חז"ל נכתבו כביטוי טבעי של חזיון הנפש, ולא לשם מגמה.

עיקרי הדברים

- הדרכה בלימוד: פלפול, מוסר ועיון.
- לימוד זכות על מי שפוגע בכבודו.
- טבען של האגדות.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו תוב"א[3], י"ג מ"ח תרס"ז[4].

בני אהובי [הרצי"ה, שלמד אז בישיבה בירושלים] חמדת נפשי ולבבי שליט"א[5].

שמחתני בדבריך הנעימים ומאירים. מה מאד חפצתי לכתוב לך דברים ארוכים, אבל ידעת גם אתה מבלעדי את המניעה הרגילה. נא שלא לקמץ במכתביך היקרים, ולהרגיע רוחנו השוקק לדעת כמעט בכל יום משלומך וכל אשר לך.

כתוב נא את כל מהלך עניניך ופרטי לימודך, והרגל נא יקירי את עצמך ללמוד ולעיין ג"כ[6] לפעמים בדברי ספרי האחרונים בפלפול, כדי שתהי'[7] רגיל בסגנון החידוש שבהלכה כראוי בע"ה[8] ביושר ושכל טוב. וע"ד[9] לימוד ספרי מוסר ועיון, כמדומה שאיני צריך להעירך, הנך כבר רגיל בזה, ואקוה שלא תעזב את הרגילות הזאת, המביאה לכל טובה, רק שתקבע אותה בסדר יפה, שלא תבזבז כחות ולימודים ההלכיים יותר מהמדה. והשי"ת[10] ידריך אותך בדרכי יושר וצדק.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 תוב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
4 תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6 ג"כ - גם כן
7 שתהי' - שתהיה
8 בע"ה - בעזרת השם
9 וע"ד - ועל דבר
10 והשי"ת - והשם יתברך

דר״ש[11] הר״א[12] מיכ״ז[13] שי׳[14]. כן תדר״ש[15] הר״י[16] פורת שי׳ באה״ר[17].

וע״ד הרי״א[18] שי׳, תדינהו לכ״ז כמו שהנני דנו אני. כי לפי דעתו ודאי חושב הוא שיש תועלת או מצוה ח״ו[19] בהקלת ערכי, ואם הוא טועה בזה לפע״ד[20] אין ראוי להקפיד על שגגה. אקוה שלא יזיק לי זה מאומה, לא בחומריות ולא ברוחניות. ולשון הרמב״ם[21] באגרותיו הוא ״המבקש להעלים מה שגלהו מוסיף לו גילוי״. [מאגרות הרמב"ם] ב״ה הגיעו מכתבים מגדולים חשובים ע״ד[22] עק״ה[23] [ככל הנראה ספרו של הרב קוק "עקבי הצאן", שיצא לאור בתרס"ו] לטובה במעלה עליונה. יזכני נא השי״ת[24] למען שמו להגדיל תורה ולהאדירה, ולרומם את קרן ההגיון בפנימיותה של תוה״ק[25] לאמתתה, כדי לרומם עי״ז[26] קרן ישראל וקרן אה״ק[27] בכלל, שבזה תתרומם ג״כ קרנה של ירושלים עיר עז לנו. ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה. [תהלים מח, יב]

אם יזדמן לך לראות את הרי״מ[28] חרל״פ[29] שי׳ תדר״ש באה״ר, ותאשרהו בשמי ע״ד עסקו בהדפסת כ״ק[30] של הגה״צ[31] רצ״מ[32] [כתבי רבי צבי מיכל שפירא, מקובל ירושלמי, רבו של הרב חרל"פ, שנפטר בתרס"ו] ז״ל[33], אבל תעירהו שישמור מאד מאד את בריאותו, ולא ישליך מנגד את נפשו

---

11 דר״ש - דורש שלום

12 הר״א - הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

13 מיכ״ז - שם אדם - דורש פענוח

14 שי׳ - שיחיה

15 תדר״ש - תדרוש שלום

16 הר״י - הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

17 באה״ר - באהבה רבה

18 הרי״א - הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, א (למשל: יעקב + אברהם) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

19 ח״ו - חס ושלום

20 לפע״ד - לפי עניות דעתי

21 הרמב״ם - רבי משה בן מימון

22 ע״ד - על דבר

23 עק״ה - עיר הקודש

24 השי״ת - השם יתברך

25 תוה״ק - תורתנו הקדושה

26 עי״ז - על ידי זה

27 אה״ק - ארץ הקודש

28 הרי״מ - הרב רבי י... מ... (שם אדם)

29 חרל״פ - הרב יעקב משה חרל״פ (תלמידו של הרב קוק)

30 כ״ק - כבוד קדושת

31 הגה״צ - הגאון הצדיק

32 רצ״מ - ר׳ צבי מיכל (שפירא)

33 ז״ל - זכרונו לברכה

אפילו בשביל הדפסת ד״ת[34] הנ״ל[35] שאפשר לחדש חד״ת[36] בכל יום וא״א[37] להחזיר נפש אחת מישראל לעולם [מלשון הר״מ[38] בה׳ מילה]. [רמב"ם, הלכות מילה א, יח]

ע״ד הגדות הא״ר[39], ע״פ[40] רוב צפונות בהן שיטות שלמות ובקורת אדירה על כל הרע והכיעור שבמהלכי ע״ז[41] וכל אביזרהא, שדוקא בצאתם ממסגר צר ודחוק מאד של אגדה תמוהה הרבה תוכל להיות מוארת כל צרכה. וכך הוא טבע העיון של הדברים הנסתרים, אבל לא נכתבו מעולם דברים כאלה במגמה טנדנצית, להגיע על ידה לאיזה תכלית מכוונת, כשם שאין התפעליות שירית נכתבת לשם תכלית, כי׳א כך היא הצורה הנפשית פנימה, ושירים שנכתבים לשם מגמה אין רוח השיר הטהור חל עליהם, וכמו-כן הגדות שנכתבות לשם כך הנן בכלל אגדות של דו-פי [כמו דו-פרצופין]. וכל תכנן של האגדות הטהורות והקדושות הנן העתקה נאמנה של חזיון הנפש בעולמה הפנימי, שזהו השפה שלה בטבע, והאמת המעשית יוצאת ע״פ קלסתר שלה ונותנת להחכמה את עבודתה, לכלול ולחבר את שני העולמות הללו יחד ביחודא שלים.

חזק בני ואמץ, חזק בתורה במוסר בד״א, ועל כולם ביראת ד׳ באמת ובאהבתו הנאמנה תגדל ותצליח בתורתו ית״ש[42], כנ״הי[43] ונפש אביך דבק באהבתך בכל לו״נ[44],

איה״ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי״ה, כרכים א׳-ד׳

---

34 ד״ת - דברי תורה

35 הנ״ל - הנזכר לעיל

36 חד״ת - חידושי תורה

37 וא״א - ואי אפשר

38 הר״מ - הרב רבי שם שמתחיל באות מ (כגון משה / מאיר / מרדכי / מנחם / מיכל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

39 הא״ר - האליה רבה

40 ע״פ - על פי

41 ע״ז - עבודה זרה

42 ית״ש - יתברך שמו

43 כנ״הי - כנפשו היקרה

44 לו״נ - לב ונפש